

UCHWAŁA NR 425/XXXIX/2021
RADY GMINY LESZNOWOLA

z dnia 27 maja 2021 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021- 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.), art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), Rada Gminy Lesznowola uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lesznowola.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Lesznowola

Bożenna Maria Korlak

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr 425/XXXIX/2021
Rady Gminy Lesznówola
z dnia 27 maja 2021 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Lesznówola 2021

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Akty prawne.....	7
III. Charakterystyka Gminy Lesznówola.....	8
IV. Pomoc społeczna.	11
V. Asystent rodziny	16
VI. Piecza zastępcza.....	21
VII. Przemoc w rodzinie.....	22
VIII. Świadczenia rodzinne.....	24
IX. Placówka wsparcia dziennego w Łazach.....	27
X. Adresaci programu.....	27
XI Cel główny programu.....	27
XII Analiza SWOT.....	28
XIII. Cele szczegółowe.....	32
XIV. Spodziewane rezultaty.....	35
XV. Planowany budżet Programu.....	35
XVI. Monitoring i ewaluacja.....	35

I. Wprowadzenie

W związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Lesznowola został opracowany Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023. Wyżej wymieniona ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Niniejszy obowiązek, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi: policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym, przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

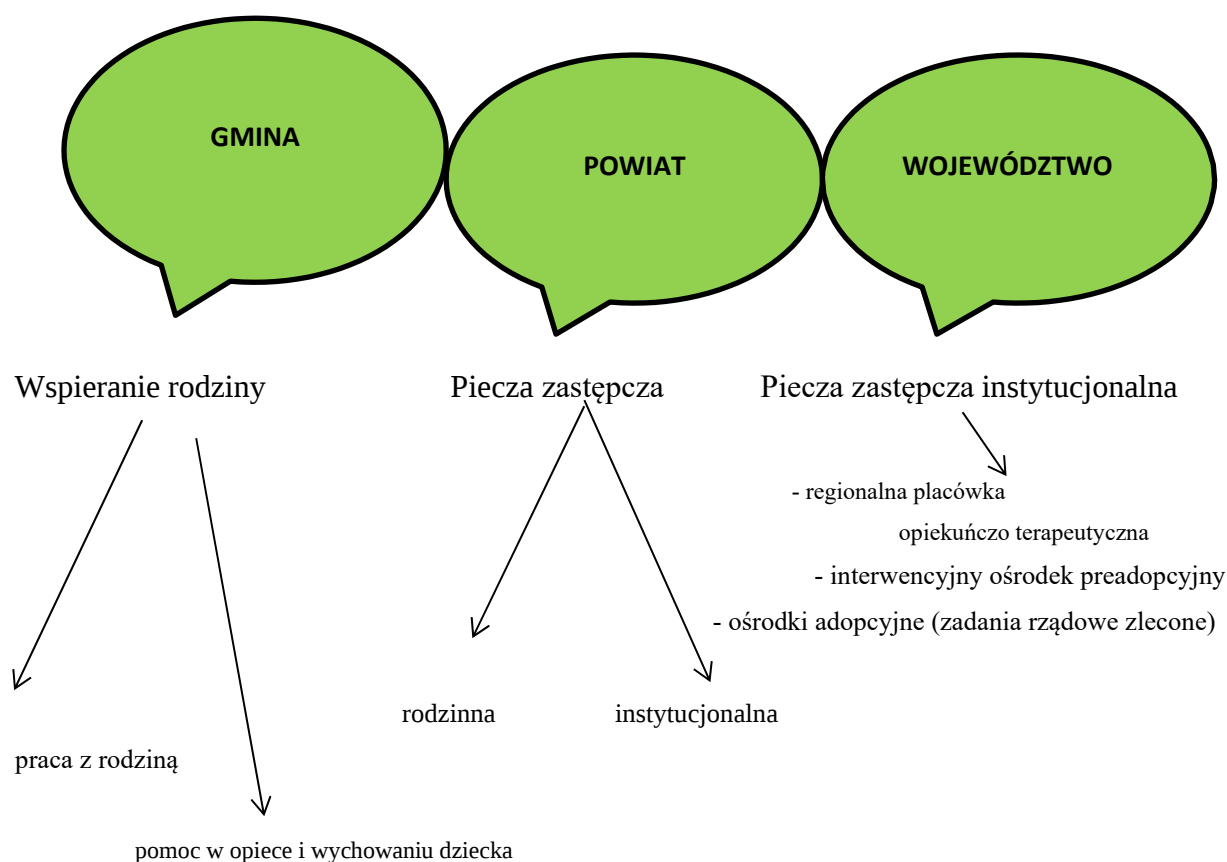
Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
– profilaktyka -wspieranie rodziny	– piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, – usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, – adopcja,	
– asystent rodziny, – placówki wsparcia dziennego, – rodziny wspierające, – inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	– rodziny zastępcze, – i rodzinne domy dziecka, – placówki opiekuńczo - wychowawcze, – usamodzielnianie, – organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), – rodziny pomocowe.	– ośrodek adopcyjny, – regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, – interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny

Zgodnie z art. 176 cytowanej powyżej ustawy do zadań gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego, oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o niewywiązywaniu się rodziców z ponoszenia opłat za pobyt dziecka w pieczy zastępczej;

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały podzielone kompetencje pomiędzy samorządami.

Bardzo ważne jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodzin.

Według A. Kamińskiego, „rodzina jest podstawową wspólnotą życia, głównie emocjonalną, gdzie w czasie wszystkich lat życia następuje wzajemne wyrównanie poglądów i ocen, gdzie ludzie kontaktują się całą osobowością, a dom – to podpora emocjonalna, ostoja bezpieczeństwa psychicznego” (A. Kamiński, 1972 r., PWN, s 82).

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego, która jest dla dziecka najważniejszym środowiskiem wychowawczym. Kształtuje jego osobowość, przekazuje wzorce, zapewnia poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa, a także wspiera w rozwoju. Prawidłowe sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece nad dzieckiem, dbaniem o jego rozwój i zdrowie. Polega również na zapewnieniu potrzeb bytowych, rozwijaniu zainteresowań, talentów oraz wspieraniu dziecka w trudnych dla niego sytuacjach, w poszanowaniu jego godności. Bardzo często rodzina z różnych powodów przechodzi kryzys i nie radzi sobie ze swoją funkcją opiekuńczą, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, rodzina źle funkcjonuje, staje się rodziną dysfunkcyjną. Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełnić swoich funkcji, sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Rodzina dysfunkcyjna wymaga jak najszybszego wsparcia, aby przywrócić jej możliwość prawidłowego funkcjonowania i wypełniania ról społecznych członków rodziny.

Kryzys rodziny wywołuje negatywne zjawiska społeczne takie jak: alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ubóstwo, bezrobocie oraz wiele innych czynników, z którymi rodzina sobie nie radzi. W tych przypadkach rodzina powinna otrzymać wsparcie poprzez określone profesjonalne działanie. Celem polityki prorodzinnej państwa jest powołanie instytucji i działań ukierunkowanych na pomoc i wsparcie w przezwyciężeniu trudnych sytuacji i zapobieganiu kryzysowi rodziny. Dlatego ustawa nakłada obowiązek współpracy na wszystkie instytucje zajmujące się dzieckiem i rodziną. W tym celu pracownicy różnych profesji, takich jak: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pedagodzy, pracownicy służby zdrowia, policja, kuratorzy sądowi, mają za zadanie, podejmować działania interdyscyplinarne w celu wsparcia rodziny w trudnych dla niej chwilach.

W świetle ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej praca z rodziną powinna odbywać się w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pomoc w rozwiązywaniu problemów i praca profilaktyczna, powinny stać się priorytetem działań prowadzonych na terenie każdej gminy. Pomoc realizowana jest poprzez działania pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Wspólne działania i praca na rzecz rodziny, mają za zadanie ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych i nie dopuścić do umieszczenia dzieci w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą pracowników jest działanie na rzecz jak najszybszego ich powrotu do rodziny biologicznej.

Dzięki dobrej współpracy i współdziałaniu wszystkich placówek i instytucji, mających w swoim zainteresowaniu dziecko i rodzinę można będzie skutecznie wypełniać zadania wynikające z ustawy. Dlatego tak ważne jest wypracowanie i stworzenie spójnego systemu współpracy instytucji na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin.

II. Akty prawne

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Lesznowola na lata 2021-2023 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946 ze zm.),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.),
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.),
- Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz. U. 2019 r. poz. 2407),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),
- Ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 111 ze zm.),
- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 ze zm.),
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2020 r. poz. 1348 ze zm.),
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2020 r. poz. 1057),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020 r. poz. 1359).

III. Charakterystyka Gminy Lesznówola

1. Informacje ogólne o gminie.

Gmina Lesznówola jest gminą wiejską, leżącą w województwie mazowieckim, w powiecie piaseczyńskim. Zajmuje powierzchnię 69 km² i jest zamieszkiwana przez około 29 tys. osób. Na jej terenie zarejestrowanych jest ponad 5 tys. firm, które tworzą ośrodek produkcyjny i usługowy, koncentrujący nowoczesny przemysł z udziałem kapitału krajowego i zagranicznego. Na przestrzeni kilkunastu lat Lesznówola z gminy typowo rolniczej przekształciła się w gminę o charakterze mieszkaniowo - usługowym. Najważniejszym atutem Gminy Lesznówola jest korzystne położenie geograficzne tj. bezpośrednie sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej miasta stołecznego Warszawy oraz miasta Piaseczna. Korzystne położenie umożliwia mieszkańcom Gminy Lesznówola na łatwiejszy dostęp do miejsc pracy oraz korzystania z usług i dóbr dużej aglomeracji miejskiej.

1. Struktura demograficzna mieszkańców Gminy Lesznówola.

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby ludności zamieszkałej (zameldowanej na pobyt stały i czasowy) na terenie Gminy Lesznówola.

Tab. 2 Statystyka mieszkańców wg. wieku i płci. Pobył stały.

Lp.	Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
1.	0-2	588	553	1141
2.	3	232	222	454
3.	4-5	450	444	894
4.	6	213	198	411
5.	7	200	217	417
6.	8-12	1173	1164	2337
7.	13-15	658	589	1247
8.	16-17	357	335	692
9.	18	158	133	291
10.	19-65	7931	8047	15978
11.	>65	1180	2295	3475
	Ogółem	13140	14197	27337

Dane z Urzędu Gminy Lesznwola – stan na dzień 31 grudnia 2020 roku

Sytuacja demograficzna w gminie jest korzystna. Najbardziej liczną grupą jest ludność w wieku produkcyjnym – 72 %, zaś liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest wyższa niż liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

3.Sytuacja mieszkaniowa Gminy Lesznwola.

Gmina w swoim zasobie mieszkaniowym posiada 106 lokali o łącznej powierzchni 4298,05 m².

Tab. 3 Zasoby mieszkaniowe w gminie 2020 roku.

Liczba mieszkań	106
Liczba pomieszczeń	140
Powierzchnia użytkowa mieszkań	4298,05
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	40,54

Dane z Urzędu Gminy Lesznówola – stan na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 4 Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne.

Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy/dodatek energetyczny	30/8
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych/dodatków energetycznych	216/68
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych/dodatków energetycznych w 2020 roku	51 631,95 zł/823,18 zł

Dane z GOPS w Lesznówoli na dzień 31 grudnia 2020 r.

4. Zasoby oświatowe Gminy Lesznówola

Na sieć placówek oświatowo-wychowawczych gminy Lesznówola składają się:

- 5 Szkół Publicznych,
- 1 Publiczne Liceum prowadzone przez inny podmiot niż j.s.t ,
- 7 Niepublicznych Szkół Podstawowych,
- 6 Gminnych Przedszkoli,
- 23 Przedszkoli Niepublicznych,
- 1 Publiczne Przedszkole prowadzone przez inny podmiot niż j.s.t
- 12 żłobków i klubów dziecięcych.
- 3 punkty przedszkolne.

IV. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna przyznawana jest w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Lesznówola. Należy pamiętać, że pomoc danej rodzinie mogła zostać udzielona z więcej niż jednego powodu.

Tab. 5 Najczęstsze przyznawania pomocy społecznej w 2020 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
1. Ubóstwo	230	367
2. Sieroctwo	0	0
3. Bezdomność	3	3
4. Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	91
5. W tym wielodzietność	12	65
6. Bezrobocie	74	150
7. Niepełnosprawność	69	115
8. Długotrwała lub ciężka choroba	107	199
9. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	30	91
10. W tym: rodziny niepełne	23	68
11. Rodziny wielodzietne	4	20
12. Przemoc w rodzinie	2	6
13. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	2	3
14. Alkoholizm	10	14
15. Narkomania	1	2
16. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	5	8
17. Trudności w integracji osób, które utrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
18. Zdarzenie losowe	8	19

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznawoli na dzień 30 grudnia 2020 r.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że zdecydowanie najczęstszym powodem przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Lesznowola było ubóstwo i bezrobocie. Następnie długotrwała choroba, niepełnosprawność. Na uwagę zasługuje fakt, że dość duża grupa rodzin korzystała z pomocy GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Natomiast niewiele osób skorzystało ze świadczeń z powodu bezdomności i zdarzenia losowego. Jak wynika z tabeli nie odnotowano przyznanych świadczeń z powodu sieroctwa oraz integracji osób z uzyskanym statusem uchodźcy.

Pomoc społeczna wspiera rodziny w trudnych sytuacjach życiowych poprzez przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej *świadczenia pieniężne są to*: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. *Świadczenie niepieniężne to* praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób w rodzinie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tab. 6 Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej w 2020 roku.

Świadczenia z pomocy społecznej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
pieniężna	197	421
rzeczowa	94	180
praca socjalna	169	364
poradnictwo specjalistyczne	12	25
schronienie	1	1
usługi opiekuńcze	27	42
specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Na podstawie danych liczbowych zawartych w tabeli wynika, że mieszkańcy Gminy Lesznowola w szczególności korzystają z pomocy pieniężnej, pracy socjalnej oraz pomocy rzeczowej. Niewiele osób korzysta z poradnictwa specjalistycznego i usług opiekuńczych. Nie ma osób korzystających z pomocy w formie schronienia i specjalistycznych usług opiekuńczych.

W Gminie Lesznowola realizowany jest również program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2020 roku pomocą objęto 363 rodziny, w tym 67 dzieci, którym zapewniono z tego programu 5476 posiłków. Koszt Programu to 291 123,00 złotych.

Tab. 7 Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2020 r.

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem, z liczbą osób w rodzinie:	230	483
1	123	123
2	32	64
3	33	99
4	22	88
5	11	55
6 i więcej	9	54
W tym: rodziny z dziećmi ogółem	78	294
1	27	76
2	35	130
3	10	52
4	6	36
5	0	0
6 i więcej	0	0
Rodziny niepełne ogółem	35	105
1	13	29
2	19	61
3	2	10

4 i więcej	1	5
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	50	69
1	36	36
2	10	20
3	3	9
4 i więcej	1	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej najliczniejsze grupy stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z dwojgiem. Natomiast wśród emerytów i rencistów rodziny jednoosobowe.

V. Asystent rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach tego zadania zatrudniony jest asystent rodziny oraz finansowane są koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić: funkcję wsparcia psychiczno- emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynację działań skierowanych na rodzinę. Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności

komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego przy wsparciu wielu instytucji i organizacji mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, tj. rodziców i dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych czynności, pokazuje jakie następstwa przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Tab. 8 Liczba rodzin, która objęta była wsparciem asystenta rodziny w 2020 roku.

Liczba rodzin objętych pracą asystenta	20
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta	29

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i bardzo złożonym. Efekty pracy nie zawsze są widoczne od początku objęcia rodziny wsparciem, jest to zależne od aktywności rodziny i potrzeby zmiany sposobu ich życia. Praca asystenta polega na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą przedstawiciele innych instytucji. Wspólne działania zespołu powinny skutkować minimalizacją występowania patologii lub uzależnień.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli podejmuje szereg działań zmierzających do eliminacji pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną, która

prowadzona jest przez pracowników socjalnych. Jak można dostrzec ilość rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi z roku na rok utrzymywała się na stałym poziomie. W 2020 roku zauważono znacznym wzrost rodzin, w których niezbędnym okazało się wprowadzenie do środowiska asystenta rodziny. Większość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wykazała niepełnosprawność, zaburzenia psychiczne, uzależnienia, niezaradność życiowa w pełnieniu funkcji. Praca z rodzinami wymaga długofalowych działań i współdziałania z wieloma instytucjami.

Tab. 9 Liczba rodzin, która była objęta wsparciem asystenta rodziny w 2017 r.

Sytuacja w rodzinie	Ilość rodzin
Uzależnienia	4
Wielodzietność	3
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	12
Trudna sytuacja mieszkaniowa	3

2017r. asystent rodziny obejmował wsparciem łącznie 12 rodzin, to jest 39 osób w rodzinie, w tym 22 dzieci.

Tab. 10 Liczba rodzin, która była objęta wsparciem asystenta rodziny w 2018 r.

Sytuacja w rodzinie	Ilość rodzin
Uzależnienia	5
Wielodzietność	1
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	13
Trudna sytuacja mieszkaniowa	1

2018r. asystent rodziny obejmował wsparciem łącznie 13 rodzin, to jest 39 osób w rodzinie, w tym 20 dzieci.

Tab. 11 Liczba rodzin, która była objęta wsparciem asystenta rodziny w 2019 r.

Sytuacja w rodzinie	Ilość rodzin
Uzależnienia	4
Wielodzietność	3
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	13
Trudna sytuacja mieszkaniowa	2

W 2019r. wsparciem asystenta rodziny objęto 13 rodzin, to jest 36 osób w rodzinie, w tym 18 dzieci.

Tab. 12 Liczba rodzin, która była objęta wsparciem asystenta rodziny w 2020 r.

Sytuacja w rodzinie	Ilość rodzin
Uzależnienia	6
Wielodzietność	4
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	20
Trudna sytuacja mieszkaniowa	4

W 2020r. asystent rodziny obejmował wsparciem łącznie 20 rodzin, to jest 56 osób w rodzinie, w tym 29 dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leszniewoli od 2021 roku zatrudnia 2 asystentów rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Naczelnym celem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który następnie jest realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Na uwagę zasługuje

fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Wspólne działania asystenta i pracownika socjalnego mają na celu wypracowanie i utrwalenie zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny oraz wzmocnienia więzi rodzinnych. Pracownicy dążą do tego żeby rodziny zdobyły umiejętność samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Od dnia 1 stycznia 2017 r., kiedy to weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli zyskał dodatkowe obowiązki związane ze wspieraniem rodzin w których występują sytuacje kryzysowe. Przepisy przedmiotowej ustawy dotyczą przede wszystkim wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych, co na pewno przyczynia się do rozwijania kierunku różnych form pomocowych. Profilaktyka rodzinna musi być rozumiana jako interdyscyplinarne działanie i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny.

VI. Piecza zastępcza

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Zgodnie z ustawą zadaniem gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast zadania związane ze sprawowaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przypisane zostały powiatom. W myśl ww. ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo- wychowawczej).

Tab. 13 Rodziny zastępcze na terenie Gminy Lesznowola w 2020 r.

Liczba rodzin zastępczych	Rok
7	2017
7	2018
9	2019
12	2020

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: 1) rodzina zastępcza: a) spokrewniona, b) niezawodowa, c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna; 2) rodzinny dom dziecka. Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są: 1) placówka opiekuńczo-wychowawcza, 2) regionalna placówka opiekuńczo- terapeutyczna, 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Tab. 14 Rodziny zastępcze na terenie Gminy Lesznówola w 2020 roku

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Rodziny zastępcze spokrewnione	12	17
Rodziny zastępcze niezawodowe	1	2
Rodziny zastępcze zawodowe	0	0

Dane uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie

Z powyższego wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej istnieje. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych działań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu. Udzielanie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Trzeba pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

W Gminie Lesznówola wydatki na pieczę zastępczą w 2020 roku wyniosły 73 788,34 zł.

VII. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako określony rodzaj zachowań, które naruszają prawa oraz dobra osobiste danej jednostki. Dom nie zawsze jest miejscem miłości, ciepła i bezpieczeństwa. W celu rozwiązywania problemów z występowaniem przemocy w rodzinie realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest ograniczenie skali zjawiska przemocy wśród rodzin zamieszkałych na terenie gminy. Powołany został również Zespół Interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji

rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak i również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół poprzez tworzone grupy robocze realizuje procedurę „Niebieska Karta”, ale również stanowi podstawę przepływu informacji i organizacji działań osób doznających przemocy. Zebrania Zespołu mają za zadanie poprawę współpracy i efektywności działań przeciw przemocy na terenie gminy Lesznówola. Poniższa tabela obrazuje działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w 2020 roku.

Tab. 15 Procedura „Niebieska Karta” w Gminie Lesznówola w 2020 r.

Liczba procedur NK	2020
Policja	12
GOPS	5
Oświata	5
Ośrodek Zdrowia	2
GKRPA	0
Osoby dotknięte przemocą:	37
Kobiety	22
Mężczyźni	15
Osoby stosujące przemoc w rodzinie:	24
Kobiety	4
Mężczyźni	20
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4
Liczba powołanych grup roboczych	24
Liczba spotkań grup roboczych	51
Liczba spotkań procedur Niebieska Karta	20

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Lesznówoli dotyczące Procedury Niebieska Karta

Jak wynika z powyższych danych ofiarami przemocy są głównie kobiety, a wśród sprawców przeważają mężczyźni. Procedura „Niebieska Karta” najczęściej była wszczynana przez Policję. Do głównych celów Zespołu Interdyscyplinarnego w Lesznówoli należy:

- 1) budowanie lokalnego systemu opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka,
- 2) wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

VIII. Świadczenia rodzinne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli realizuje również świadczenia rodzinne, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Poniższe zestawienie tabeli przedstawia rodzaje świadczeń wypłacanych w Ośrodku – stan na 31.12.2020 r.

Tab. 16 Świadczenia rodzinne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznowoli w roku 2020

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	W tym dzieci	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	274	1016	534	7467	951 935,75
Zasiłki pielęgnacyjne	388	666	399	4321	931 930,18
Świadczenia pielęgnacyjne	89	219	89	986	1 801 728,21
Specjalny zasiłek opiekuńczy	5	15	-	48	29 760,00
Ubezpieczenia emerytalno - rentowe	80	-	-	963	468 272,02
Ubezpieczenia zdrowotne	23	-	-	276	40 230,00
Jednorazowa zapomoga urodzenia się dziecka	111	-	-	111	111 000,00
Świadczenia rodzicielskie	75	-	-	75	460 111,20
Jednorazowe świadczenie Za życiem	6	-	-	6	24 000,00
Pomoc materialna dla uczniów	21	-	38	380	45 600,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Następną formą wsparcia realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest świadczenie alimentacyjne, które wspiera osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej z powodu braku możliwości wyegzekwowania alimentów.

Tab. 17 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane w GOPS w Lesznowoli w roku 2020.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	W tym dzieci	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Fundusz alimentacyjny	39	143	52	594	277 340,36

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Kolejnymi świadczeniami realizowanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dzieci są świadczenia wychowawcze. Program Rodzina 500+ to wsparcie dla polskich rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tab. 18 Świadczenia wychowawcze wypłacane w GOPS w Lesznowoli w roku 2020.

Rodzaje świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	W tym dzieci	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Świadczenie wychowawcze	5 392	-	8 737	103 032	51 298 125,71

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli jest realizatorem na terenie Gminy Lesznowola rządowego programu Dobry Start. Jest to coroczne 300,00 złotych jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód. Program obejmuje dzieci wychowujące się zarówno w rodzinach, jak i te przebywające w pieczy zastępczej.

Tab. 19 Świadczenia Dobry Start wypłacane w GOPS w Lesznowoli w roku 2020.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	W tym dzieci	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Dobry Start	3 562	-	5 116	5 116	1 533 000,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Doceniając trud wychowania i opieki nad dziećmi Gmina Lesznowola uruchomiła program wspierania rodzin wielodzietnych w ramach Karty Dużej Rodziny.

Rodziny wielodzietne z gminy Lesznowola mają możliwość skorzystania z programu wspierającego w postaci Lesznowskiej Karty Dużej Rodziny przyjętym uchwałą nr 229/XVIII/2012 Rady Gminy Lesznowola z dnia 09.08.2012 roku. Rodzinom mającym Kartę przysługuje szereg zniżek, chociażby na zajęcia oferowane przez Gminny Ośrodek Kultury, pływalnię, czy też bezpłatne przejazdy komunikacją lokalną oraz częściowa refundacja kosztów za bilety komunikacji miejskiej.

Rodziny wielodzietne mogą również korzystać z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny która upoważnia do zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej.

- Lesznowska Karta Dużej Rodziny: 566 rodzin - 3165 osób w rodzinach w tym 1844 dzieci.
- Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny: 905 rodzin – 3881 osób w rodzinach w tym 2186 dzieci.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli wynika, że w okresie od 01 stycznia 2020 r do 31 grudnia 2020 r wydano decyzje:

- ❖ 625 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- ❖ 362 rodzinom na podstawie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
- ❖ 948 rodzinom na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ❖ 40 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do korzystania z funduszu alimentacyjnego,
- ❖ 43 rodzinom na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ❖ 21 rodzinom na podstawie ustawy o systemie oświaty – pomoc materialna dla uczniów,
- ❖ 5392 świadczenia wychowawcze 500+.

IX. Placówka wsparcia dziennego w Łazach

W strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli, znajduje się placówka opiekuńczo-wychowawcza wsparcia dziennego mieszcząca się w Łazach. Placówka wspiera w opiece i wychowaniu dzieci rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Pracuje w niej jeden wychowawca, który współpracuje z rodzicami oraz nauczycielami placówek oświatowych. Świetlica posiada 35 miejsc, natomiast w 2020 roku udział w zajęciach organizowanych w placówce brało udział 28 dzieci.

X. Adresaci programu

1. Rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Lesznowola, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

XI. Cel główny programu

Wypracowanie i stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w Gminie Lesznowola.

XII. Analiza SWOT

Podstawą niniejszego opracowania jest opracowanie ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w Gminie Lesznówola. Niniejsze badanie identyfikuje zjawiska ważne z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych i porządkujący je według poszczególnych obszarów.

Do zdiagnozowania sytuacji społecznej Gminy Lesznówola wykorzystano w głównej mierze dane wtórne, pochodzące z następujących źródeł informacji:

- w zakresie ogólnej charakterystyki tendencji demograficznych i struktury ludności Gminy Lesznówola oparto się na informacjach wskazanych przez Urząd Gminy Lesznówola i Główny Urząd Statystyczny;
- w zakresie określenia skali występujących problemów społecznych przeanalizowano dane wtórne zgromadzone w sprawozdaniach merytorycznych oraz zawarte w informacjach przesłanych przez instytucje gminne i powiatowe;
- dla zweryfikowania wyników z analizy danych wtórnych wykorzystano dane sprawozdawcze z lat ubiegłych.

Analiza danych wtórnych miała charakter wyjściowy i niewątpliwie wymagający pogłębienia. Niemniej pozwoliła wskazać, jakie są najistotniejsze obszary problemów społecznych, którymi samorząd lokalny powinien się zająć realizując politykę społeczną na terenie Gminy. Zadanie jest to niezbędne dla realizacji zadań wspierania rodzin zamieszkujących Gminę Lesznówola.

Istotnym elementem weryfikacji wszystkich danych wtórnych była możliwość sięgnięcia po dane pierwotne, znajdujące się w bazach danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli, szkół z terenu Gminy Lesznówola, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie jak również ogólnodostępnych danych i opracowań Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Podstawę do określenia sytuacji strategicznej dla gminnej polityki społecznej stanowi rozpoznanie sytuacji w bezpośrednim otoczeniu gminnego systemu pomocy społecznej, a także analiza i ocena własnych możliwości działania i zasobów. Procedura przeprowadzenia analizy składała się z trzech części:

- identyfikacji oraz analizy szans i zagrożeń dla lokalnej polityki społecznej,

- identyfikacji oraz analizy silnych i słabych stron polityki społecznej, określenia strategicznego kierunku w rozwiązywaniu problemów społecznych (tzw. przewagi strategicznej).

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Sprzyjające położenie geograficzne do rozwoju turystyki oraz handlu – dogodne połączenia komunikacyjne z Warszawą.	Brak grup samopomocowych w Gminie dla osób dotkniętych problemem przemocy.
Stały wzrost liczby ludności Gminy na przestrzeni lat.	Niski przyrost naturalny.
Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP.	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy nieoceniających jednoznacznie negatywnie, stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna.	Duży odsetek uczniów stwierdzających występowanie na terenie swojej szkoły zjawiska przemocy.
Rozwinięta infrastruktura oświatowa Gminy, w tym szkoły i przedszkola.	Część uczniów deklarujących doznanie oraz stosowanie kiedykolwiek w życiu przemocy.
Działalność świetlic wiejskich.	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy deklarujących znajomość na terenie swojej miejscowości osoby dotkniętej problemem przemocy.
Działalność Placówki Wsparcia Dziennego w Łazach	Odsetek uczniów deklarujących stosowanie i doznanie przemocy ze strony swoich rówieśników.
Funkcjonowanie Klubu Seniora w Magdalence z programu Senior+	Występowanie zjawiska przemocy rówieśniczej.
Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Punkt Konsultacyjny, Punkt Poradnictwa specjalistycznego, Asystent rodziny).	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy zauważających niewystarczającą ofertę pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
Funkcjonowanie psychologa przy GOPS w Lesznowoli.	Utrzymany poziom liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.
Zmniejszenie liczby założonych procedur „Niebieskie Karty”.	Brak grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemem uzależnienia.

Spadek odnotowanych przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.	Niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.
Znaczny odsetek uczniów deklarujących bycie uświadomionym o konsekwencjach wynikających ze stosowania cyberprzemocy.	Niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin.
Mały odsetek badanych postrzegających przemoc w rodzinie, jako istotny problem występujący na terenie gminy Lesznówola.	Wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej.
Niewielki odsetek dorosłych mieszkańców Gminy deklarujących brak wiedzy na temat miejsc, gdzie można uzyskać pomoc	Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje.
Wrażliwość społeczna i gotowość do podejmowania działalności wolontarystycznej.	Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach z dysfunkcją.
Działalność organizacji pozarządowych.	Dysproporcje ekonomiczne i intelektualne.
Współpracujące instytucje.	Koncentracja na życiu zawodowym.
Ogólnodostępne wydarzenia lokalne umożliwiające spędzenie czasu wolnego.	Wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim.
Bogata oferta zajęć pozaszkolnych.	
Realizacja zajęć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.	
Dobra sytuacja ekonomiczna większości rodzin. Potencjał intelektualny.	
Funkcjonowanie Klubu Seniora, Klubu Mam, Klubu Rodziców, Klubu Kobiet Panie Przodem oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku w ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury.	
S Z A N S E	Z A G R O Ź E N I A
Rozwój turystyki.	Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
Rozwój gospodarczy Gminy.	Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
Wzrost liczby mieszkańców na terenie Gminy.	Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach i zaburzenie więzi rodzinnych.

Wzrost jakości życia mieszkańców Gminy.	Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży
Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.	Zwiększenie się liczby dzieci i młodzieży, podejmujących zachowania ryzykowne
Wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych i Potencjału intelektualnego mieszkańców Gminy	Spowolnienie gospodarcze związane z epidemią
Aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym rozwój wolontariatu oraz rozwój fizyczny i sportowy.	Zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej.
Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznowoli	Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych
Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.	Ciche przyzwolenie, akceptowanie przemocy.
Rozwój zdalnych form wsparcia	Wzrost agresji w społeczeństwie polaryzacja postaw
	Wypalenie zawodowe kadry oświaty i pomocy społecznej działającej na rzecz dzieci i rodzin
	Wzrost kosztów utrzymania rodziny
	Wzrost problemów emocjonalnych związanych z koniecznością utrzymywania dystansu społecznego (np. zanik więzi międzyludzkich, zaburzenia lękowe, alienacja
	Konieczność pozostawania w izolacji w związku z epidemią koronawirusa i związane z tym utrudnienia w niesieniu skutecznego wsparcia
	Poczucie braku bezpieczeństwa (szczególnie związane z sytuacją epidemii koronawirusa)

XIII. Cele szczegółowe

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.
2. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
3. Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia funkcji i roli rodziny.

Cel szczegółowy: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

ZADANIA	RELIZATORZY/ PARTNERZY	MIERNIKI
Współpraca z podmiotami wspierającymi powrót dziecka do rodziny naturalnej	GOPS, GKRPA, Kuratorzy sądowi, Policja, Szkoły, Służba Zdrowia, placówki opiekuńczo – wychowawcze, PUP	Liczba rodzin objętych wsparciem
Praca socjalna pracownika socjalnego oraz praca asystenta rodziny na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny. Dofinansowanie pobytów dzieci w placówkach opiekuńczych	GOPS, Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych pracą socjalną
Monitorowanie rodziny	GOPS, Szkoły, Kuratorzy sądowi, Policja	Liczba rodzin monitorowanych

Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.

ZADANIA	RELIZATORZY/ PARTNERZY	MIERNIKI
Prowadzenie diagnozy i analizy środowisk zagrożonych dysfunkcją	Sąd, GKRPA, GOPS, Służba Zdrowia, Szkoły, PCPR, Policja	Liczba analizowanych rodzin
Przeciwdziałanie przemocy domowej, w tym przede wszystkim prowadzenie działań w ramach procedury Niebieskiej Karty	Policja, GOPS, Kuratorzy sądowi, Służba Zdrowia, Szkoły	Liczba odbytych spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych oraz liczba prowadzonych procedur Niebieskich Kart
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinie, prowadzenie pracy socjalnej, zapobieganie ubóstwu w rodzinach, wykonywanie zadań ustawowych przez asystenta rodziny, oraz pozyskiwanie funduszy w ramach Europejskich Funduszy Społecznych	GOPS, Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych pomocą. Liczba wspieranych rodzin przez asystenta rodziny. Liczba beneficjentów biorących udział w projektach finansowanych ze środków europejskich.
Prowadzenie diagnozy i analizy środowisk zagrożonych dysfunkcją	Sąd, GKRPA, GOPS, Służba Zdrowia, Szkoła, PCPR, Policja	Liczba analizowanych rodzin

Cel szczegółowy: Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia funkcji i roli rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	MIERNIKI
Prowadzenie warsztatów wychowawczych dla rodziców	GOPS, Szkoły	Liczba przeprowadzonych warsztatów
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w świetlicach szkolnych, klubach sportowych, placówkach wsparcia dziennego oraz dofinansowanie wypoczynku letniego	GOPS, GOK, Szkoły, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, GKRPA, Kościoł	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowań wypoczynku letniego
Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących rodzinę w środowisku lokalnym i środkach masowego przekazu	GOPS, GOK, Organizacje pozarządowe, GKRPA	Liczba zorganizowanych kampanii
Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Służba Zdrowia, Szkoły, GKRPA	Liczba zorganizowanych kampanii i programów
Organizacja imprez lokalnych promujących rodzinę w środowisku lokalnym	Urząd Gminy, GOPS, GOK, Szkoły, Organizacje pozarządowe, GKRPA	Liczba zorganizowanych imprez

XIV. Spodziewane rezultaty

1. Poprawa funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej.
2. Polepszenie sytuacji bytowej dziecka w rodzinie.
3. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
4. Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

XV. Planowany budżet Programu

1. Budżet Gminy.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Dotacje ze środków pozyskanych z funduszy unijnych.

XVI. Monitoring i ewaluacja

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli będzie prowadził ewaluację i monitoring w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Prowadzenie monitoringu ma służyć sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki był ich skutek.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dla Gminy Lesznowola będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art.179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ocenę i monitoring działań Programu należy przeprowadzać przez wykonanie poniższych celów i założeń:

1. Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie.
2. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja.
3. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z podobnymi problemami.
4. Zagwarantowanie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, radca prawny, itp.) – również przy współpracy z Powiatem.
5. Współpraca ze specjalistami w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
6. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym, współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Uzależnień.
7. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
8. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
9. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
11. Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej .
12. Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.
13. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny (festyny, biesiady, itp.).
14. Wsparcie dla rodzin mających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawcze 500+, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, dożywianie dzieci w szkole).

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania i przyjęcia programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie zapisami ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy.

Program uwzględnia działania niezbędne do realizacji wsparcia rodziny wynikające z ustawy oraz zdiagnozowanych potrzeb, określa działania, ich wskaźniki oraz realizatorów. Program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze wspierania dziecka i rodziny w latach 2021-2023.